

ابن بطوطه

محمد علی موحد

ویراست دوم

طرح و جلد: علی بابا

سرشناسه: موحد، محمد علی، ۱۳۰۳ -
عنوان و نام پدیدآور: ابن بطوطه / محمد علی موحد.
مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۴۰۸ ص.
نوبت چاپ: چهارم، ۱۳۹۷.
شابک: 978-964-185-396-1
وضعیت فهرست نویسی: برون سپاری.
یادداشت: چاپ قبلی، طرح نو، ۱۳۷۶.
یادداشت: این کتاب نقد «تحفه النظار فی...» ابن بطوطه است؛ ص. ع.
به انگلیسی: Muhammad Ali Movahed. Ibn-e
Batuteh؛ عنوان دیگر: رحله ابن بطوطه؛ کتابنامه
به صورت زیر نویس.
عنوان دیگر: رحله ابن بطوطه؛ تحفه النظار فی غرائب الامصار و عجائب
الاسفار. شرح (فارسی)؛ رحله ابن بطوطه.
موضوع: ابن بطوطه، محمد بن عبدالله، ۷۰۳-۷۷۹ ق. تحفه النظار
فی غرائب الامصار و عجائب الاسفار - نقد و تفسیر؛ ایران
- سیر و سیاحت - قرن ۸ ق. - تاریخ و نقد؛ آسیا - سیر و
سیاحت - قرن ۸ ق. - تاریخ و نقد؛ کشورهای اسلامی -
سیر و سیاحت - قرن ۸ ق. - تاریخ و نقد.
شناسه افزوده: ابن بطوطه، محمد بن عبدالله، ۷۰۳-۷۷۸ ق. تحفه النظار
فی غرائب الامصار و عجائب الاسفار. شرح.
رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۲۲۷ ت ۲ الف ۵۷/۵۷/DS۳۵
رده بندی دیویی: ۹۱۰/۴
شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۰۷۳۹۹ م

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۱۳

بخش نخست: سیاح قصه گو

۱. آشنایی با ابن بطوطه ۱۹

نام و نشان ۱۹

نقش ابن جزئی در فراهم آوردن رحله ۲۱

مشکلات رحله ۲۳

ابعاد چهارگانه رحله ۲۶

مراحل سفر ۲۹

شخصیت ابن بطوطه ۳۰

مردی خونسرد و مقاوم ۳۵

دلبستگی به مشایخ و اولیا ۴۲

وسوسه نام و کام ۴۸

عشق سفر - نوطلبی و ماجراجویی ۵۱

۲. شگفتی‌های سفر ۶۰

مصر - قاهره ۶۰

ممالیک ۶۲

منیه و خصیب ۶۵

عیذاب و شورشیان کنار دریای سرخ ۶۶

کنترل مرزی میان مصر و شام ۶۸

فلسطین و لبنان ۶۹

فرقه‌های شیعه و گرایش‌های غالبانه ۷۰

اسماعیلیان سوریه ۷۱

داستان قراسنقر و حکومت مراغه ۷۴

دمشق ۷۶

قافله حاجیان ۷۷

نجف ۸۰

بصره ۸۰

آبادان و لرستان ۸۲

اتابک افراسیاب دوم ۸۳

اصفهان و کلوه‌های آن ۸۵

شیراز - شاه چراغ - مزار سعدی ۸۶

بغداد ۹۲

تبریز ۹۴

سفر به یمن و افریقای شرقی ۹۷

بلادالروم و تربیت مولانا ۹۹

روسیه و استانبول ۱۰۱

خوارزم و ماوراءالنهر ۱۰۲

هندوستان - دیار شگفتی‌ها ۱۰۴

در پایتخت هند ۱۰۶

ملاقات با سلطان و تصدی شغل قضا ۱۰۸

راه پول درآوردن از سلطان ۱۰۹

سازماندهی مقبره قطب‌الدین ۱۱۰

نقشه‌های انقلابی سلطان ۱۱۳

شهاب‌الدین جامی ۱۱۵

روایتی دیگر ۱۱۷

مغضوب‌شدن ابن بطوطه ۱۱۸

سفارت چین ۱۱۹

برخورد با یاغیان ۱۲۰

گجرات و مالابار ۱۲۱

سرزمین فلفل سیاه ۱۲۳

کالیکوت ۱۲۴

کشتی‌های چینی ۱۲۵

طوفان و سرگردانی ۱۲۶

سلطان هانور ۱۲۷

جزایر مالدیو و داستان گرویدن مردم آن به اسلام ۱۲۸

قاضی اعظم ۱۳۰

جاه‌طلبی و توطئه چینی ۱۳۲

جزیره سیلان ۱۳۳

سلطان خونخوار معبر و عاقبت او ۱۳۵

بادآورده را باد می‌برد ۱۳۷

بنگاله ۱۳۸

پادشاه بنگاله ۱۳۹

شاه جلال تبریزی ۱۴۰

سفر به جاوه ۱۴۱

چین در آخرین روزهای امپراتوری مغولان ۱۴۳

شعر سعدی در خنسا ۱۴۵

پکن یا خانبالغ ۱۴۶

واپسین امپراتور ۱۴۷

عزم بازگشت ۱۴۹

شهر غزنی نه همان است که من دیدم پار ۱۵۰

آخرین حج ۱۵۲

سفر به اندلس ۱۵۳

امپراتوری مالی ۱۵۵

بخش دوم: سیری در اجتماع و فرهنگ و سیاست

۱۶۱	۳. دنیای زن
۱۶۴	زن مسلمان در زمینه علوم دینی
۱۶۷	آزادی نسبی زنان ترک
۱۷۱	زن در ساحت شعر و ادب پارسی
۱۷۸	زن در میدان سیاست
۱۸۳	زن در آلتین اردو
۱۸۸	اردوی شاهزاده خانم بیزانسی
۱۹۰	دختران تارک دنیا در استانبول
۱۹۱	زن در خوارزم و ماوراءالنهر
۱۹۳	زن هندی و مراسم ساتی
۱۹۷	در مالابار
۱۹۸	زن در مالدیو
۲۰۳	زن در سیلان
۲۰۴	در آسیای جنوب شرقی
۲۰۶	عروسی در سوماترا
۲۰۸	زن چینی
۲۰۹	زن در بلاد سیاهان
۲۱۰	مسوفی‌ها و اختلاط زن و مرد
۲۱۵	۴. مدرسه
۲۱۵	مدرسه و خانقاه
۲۱۶	مدرسه‌های قاهره
۲۱۸	روش تدریس
۲۲۰	مدارس دمشق
۲۲۲	ماجرای ابن تیمیه و تکفیر او
۲۲۵	حربه تکفیر در تصفیه حساب‌های شخصی
۲۲۹	زندگی یک نویسنده نامدار

۲۳۰	آن‌ها که در مکه مجاور بودند
۲۳۲	مدرسه شوشتر
۲۳۳	مدرسه شیراز و قاضی مجدالدین
۲۳۸	بغداد و مدارس آن
۲۴۲	قاضی القضاة مار دین
۲۴۳	قاضی مقدشو و تقسیم قدرت در سومالی
۲۴۴	خوارزم
۲۴۷	زندگی قاضی اورگنج
۲۴۸	تفکیک امور شرعی و عرفی
۲۴۹	رودرویی اسلام با آداب و سنن مغولی
۲۵۱	یک روحانی وارسته
۲۵۲	سربداران خراسان
۲۵۵	جمعیت مبارزه با منکرات در هرات
۲۵۶	روایت تاریخ هرات
۲۵۹	برخورد سیاست و مذهب
۲۶۰	بزرگداشت فقها
۲۶۱	بودجه تعلیمات عالیه
۲۶۳	۵. خانقاه
۲۶۳	صوفیان اسکندریه
۲۶۴	خانقاه قلندران
۲۶۷	حکایت قاضی دمیاط
۲۶۸	مراسم خانقاه‌ها در قاهره
۲۷۰	صوفیان شام و فلسطین
۲۷۰	مجاوران خانه خدا
۲۷۱	درویشان احمدی عراق و مراسم آنان
۲۷۲	خلوتکده آبادان
۲۷۲	خانقاه‌های لرستان
۲۷۴	خانقاه در اصفهان
۲۷۴	مزارات شیراز

خانقاه شیخ ابواسحق کازرونی ۲۷۶

شیخ هندی در یمن ۲۷۸

بلادالروم ۲۷۹

فتوت نامه‌ها ۲۸۱

خانقاه‌های فتیان ۲۸۲

شرایط و آداب ورود در جرگه فتیان ۲۸۶

گذشت و مدارای جوانمردان ۲۸۷

هدف اهل فتوت ۲۸۸

ایثار و خدمت ۲۹۰

فتیان قونیه ۲۹۱

اقطاب پنجاب ۲۹۲

تصوّف در هندوستان ۲۹۳

قلندران و مرتاضان ۲۹۵

شاه جلال تبریزی در بنگال ۲۹۶

درویشان موّله ساحل معّبر ۲۹۷

جوکیان هندو ۲۹۸

حرمت و نفوذ ارباب طریقت ۲۹۹

۶. حکومت و دولت ۳۰۲

الف. نظری در آفاق سیاست ۳۰۲

۱. مصر ۳۰۲

۲. هندوستان ۳۰۶

۳. امپراتوری‌های چهارگانه مغول ۳۱۱

۴. ولادت امپراتوری عثمانی ۳۲۲

۵. شمال افریقا ۳۲۵

ب. اهرم مذهب در دست سیاست ۳۲۸

خیمه شب‌بازی خلافت ۳۳۰

دغدغه مشروعیت ۳۳۵

رساله سلطان محمد تغلق درباره مشروعیت حکومت ۳۴۱

تظاهرات عوام‌فریبانه ۳۴۹

آتش زرق و ریا - کتابشویان ۳۵۳

ج. رویارویی سیاست و دیانت ۳۶۱

۱. دیانت - عدالت ۳۶۱

۲. خلافت - پادشاهی ۳۶۳

۳. دین و دولت ۳۶۶

۴. بهانه نارسایی‌ها در فقه ۳۶۸

۵. طبع پادشاهی با طبع دیانت وفق نمی‌دهد ۳۷۱

۶. پیشنهاد مجلس مشورتی ۳۷۳

د. جهان اسلام در بازگشت ابن بطوطه ۳۷۵

ملاحظات مشترک در زمینه حاکمیت ۳۷۵

تزلزل و بی‌ثباتی ۳۷۶

پس‌زلزله‌های جنگ‌های صلیبی و ایلغار تاتار ۳۷۸

طاعون و قحطی ۳۷۹

ادامه گسترش اسلام ۳۸۱

دنیایی تازه سربرمی‌آورد ۳۸۳

مقایسه جهان اسلام با جهان غرب در آستانه رنسانس ۳۸۵

پرسش‌های بی‌پاسخ ۳۹۳

کتاب‌شناسی رحله ۳۹۷

نمایه ۴۰۳

باید اعتراف کنم روزی که دوست فاضلم آقای پایا پیشنهاد نوشتن این کتاب را به من کرد در قبول آن تردید داشتم و تا چندی در این تردید باقی بودم. با خود می‌گفتم که آخر این بطوطه نه فیلسوف بود، نه هنرمند و نه اهل تحقیق و تتبع. او در زمینه کار خود، که قاضی بود، نیز هیچ شاخصیتی نداشت. هزارها هزار قاضی دیگر هم آمده‌اند و رفته‌اند و بر این دریای بی‌کرانه تاریخ جای پای ننهاده‌اند. با این همه می‌بینید که در آخر کار بر تردید خود فائق آمده و پیشنهاد آقای پایا را پذیرفته‌ام و حالا با شما می‌گویم که چگونه و چرا؟ آری این بطوطه از نظر علم و سواد در میان هم‌عصران خود ممتاز نبود اما هر عالم و محققى که بخواهد در پژوهش‌های مربوط به آن عصر کاری بکند نیازمند اوست و این کم‌موهبتی نیست. شاخصیت این بطوطه به سفرهای درازدامن اوست و یادگار بسیار جالب و هوشمندانه که از دیده‌ها و شنیده‌های خود بر جای گذاشته است. او در این سفرها تا آنجا که پای اسلام و مسلمانی رسیده بود رفته است و

پیش‌گفتار

در این سفرها تا آنجا که پای اسلام و مسلمانی رسیده بود رفته است و

باید اعتراف کنم روزی که دوست فاضلم آقای پایا پیشنهاد نوشتن این کتاب را به من کرد در قبول آن تردید داشتم و تا چندی در این تردید باقی بودم. با خود می‌گفتم که آخر این بطوطه نه فیلسوف بود، نه هنرمند و نه اهل تحقیق و تتبع. او در زمینه کار خود، که قاضی بود، نیز هیچ شاخصیتی نداشت. هزارها هزار قاضی دیگر هم آمده‌اند و رفته‌اند و بر این دریای بی‌کرانه تاریخ جای پای ننهاده‌اند. با این همه می‌بینید که در آخر کار بر تردید خود فائق آمده و پیشنهاد آقای پایا را پذیرفته‌ام و حالا با شما می‌گویم که چگونه و چرا؟ آری این بطوطه از نظر علم و سواد در میان هم‌عصران خود ممتاز نبود اما هر عالم و محققى که بخواهد در پژوهش‌های مربوط به آن عصر کاری بکند نیازمند اوست و این کم‌موهبتی نیست. شاخصیت این بطوطه به سفرهای درازدامن اوست و یادگار بسیار جالب و هوشمندانه که از دیده‌ها و شنیده‌های خود بر جای گذاشته است. او در این سفرها تا آنجا که پای اسلام و مسلمانی رسیده بود رفته است و

باید اعتراف کنم روزی که دوست فاضلم آقای پایا پیشنهاد نوشتن این کتاب را به من کرد در قبول آن تردید داشتم و تا چندی در این تردید باقی بودم. با خود می‌گفتم که آخر این بطوطه نه فیلسوف بود، نه هنرمند و نه اهل تحقیق و تتبع. او در زمینه کار خود، که قاضی بود، نیز هیچ شاخصیتی نداشت. هزارها هزار قاضی دیگر هم آمده‌اند و رفته‌اند و بر این دریای بی‌کرانه تاریخ جای پای ننهاده‌اند. با این همه می‌بینید که در آخر کار بر تردید خود فائق آمده و پیشنهاد آقای پایا را پذیرفته‌ام و حالا با شما می‌گویم که چگونه و چرا؟ آری این بطوطه از نظر علم و سواد در میان هم‌عصران خود ممتاز نبود اما هر عالم و محققى که بخواهد در پژوهش‌های مربوط به آن عصر کاری بکند نیازمند اوست و این کم‌موهبتی نیست. شاخصیت این بطوطه به سفرهای درازدامن اوست و یادگار بسیار جالب و هوشمندانه که از دیده‌ها و شنیده‌های خود بر جای گذاشته است. او در این سفرها تا آنجا که پای اسلام و مسلمانی رسیده بود رفته است و